

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 18.12.1980, sp. zn. 11 Tz 67/80, ECLI:CZ:NS:1980:11.TZ.67.1980.1

Číslo: 26/1981

Právní věta: Trestný čin ohrožování mravní výchovy mládeže podle § 217 písm. a) tr. zák. může být spáchán úmyslně i z nedbalosti. Formu zavinění je třeba vždy zjišťovat, a to jak ve vztahu k znaku vydá osobu mladší než osmnáct let nebezpečí zpustnutí, tak i ve vztahu k znaku, že pachatel umožní takové osobě vést zahálčivý nebo nemravný život. Ve výroku rozsudku, popř. jiného rozhodnutí ve věci samé je potom třeba vždy uvést příslušnou formu zavinění.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 18.12.1980

Spisová značka: 11 Tz 67/80

Číslo rozhodnutí: 26

Číslo sešitu: 4-5

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Ohrožování výchovy mládeže

Předpisy: 140/1961 Sb. § 217 písm. a)

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 26/1981 sb. rozh.

Trestný čin ohrožování mravní výchovy mládeže podle § 217 písm. a) tr. zák. může být spáchán úmyslně i z nedbalosti. Formu zavinění je třeba vždy zjišťovat, a to jak ve vztahu k znaku „vydá osobu mladší než osmnáct let nebezpečí zpustnutí“, tak i ve vztahu k znaku, že pachatel „umožní takové osobě vést zahálčivý nebo nemravný život“. Ve výroku rozsudku, popř. jiného rozhodnutí ve věci samé je potom třeba vždy uvést příslušnou formu zavinění.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR z 18. 12. 1980 sp. zn. [11 Tz 67/80](#).)

K stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem ČSR Nejvyšší soud ČSR zrušil pravomocné usnesení obvodního soudu pro Prahu 9 z 12. května 1980 sp. zn. 2 T 118/80 a tomuto soudu přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Obviněná O. Š. byla stíhána pro trestný čin ohrožování mravní výchovy mládeže podle § 217 písm. a) tr. zák., jehož se podle žalobního návrhu měla dopustit tím, že nejméně od roku 1979 v Praze 9 jako

matka nezletilého O. Š., nar. 24. 9. 1964, nezajišťovala jeho řádnou výchovu a potřebný dohled, přestože s ní byly vedením zvláštní školy v Praze 9, jejímž byl nezletilý žákem, projednávány přestupky nezletilého, zejména záškoláctví, neboť od listopadu 1979 do února 1980 téměř vůbec nedocházel do školy, přičemž však nezajistila nápravu, ale naopak nezletilého syna v jeho počínání podporovala, nekriticky jeho záškoláctví omlouvala a dokonce při jednání správní komise oddělení péče o dítě předložila padělané lékařské potvrzení s úmyslem zakrýt jeho záškoláctví, dále nechávala nezletilého syna do pozdních večerních hodin venku, dovolila mu doma i na veřejnosti kouřit, sama mu nabízela cigarety a velmi vulgárně se před ním vyjadřovala a totéž trpěla i od něho vůči sobě, čímž vydala, byť i z nedbalosti, osobu mladší než osmnáct let nebezpečí zpustnutí tím, že jí umožnila vést zahálčivý nebo nemravný život.

Obvodní soud pro Prahu 9 usnesením z 12. května 1980 sp. zn. 2 T 118/80 rozhodl podle § 188 odst. 1 písm. d) tr. ř. tak, že podle článku IV písm. b) rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii z 8. května 1980 trestní stíhání obviněné zastavil.

Proti tomuto usnesení obvodního soudu, které nabylo právní moci dne 23. května 1980, podal generální prokurátor ČSR ve lhůtě stanovené v § 272 tr. ř. stížnost pro porušení zákona. V stížnosti bylo vytknuto, že obvodní soud sice zastavil trestní stíhání obviněné z důvodu amnestie proto, že měl za to, že obviněná skutek, pro který byla stíhána, spáchala z nedbalosti, avšak z hlediska této formy zavinění neučinil žádná skutková zjištění, přičemž nevezal vůbec v úvahu, že obviněná byla na záškoláctví svého syna vícekrát upozorněna třídní učitelkou i ředitelkou školy, že s ní bylo neplnění školních povinností jejího syna projednáváno i orgánem národního výboru, jemuž záměrně předložila padělané lékařské potvrzení, aby omluvila absence syna ve škole. To i ostatní jednání obviněné podle stížnosti pro porušení zákona svědčí o tom, že obviněná úmyslně umožňovala svému synovi zanedbávání školní docházky, umožňovala mu dále i kouření a neučinila nic ke zlepšení jeho zanedbaného zevnějšku. Vzhledem k tomu měl obvodní soud dospět k závěru, že trestný čin, pro který byla obviněná žalována, byl spáchán úmyslně, a proto se na něj nevztahuje abolicie.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. na podkladě stížnosti pro porušení zákona správnost výroku napadeného usnesení, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen.

Trestný čin ohrožování mravní výchovy mládeže podle § 217 písm. a) tr. zák. může být spáchán úmyslně i z nedbalosti. Vyplývá to ze slov „byť i z nedbalosti“ obsažených v návěť § 217 tr. zák., v nichž jsou zahrnuty obě formy zavinění. Proto je třeba v konkrétním případě vždy zjistit a odůvodnit, zda trestný čin podle § 217 písm. a) tr. zák. byl spáchán úmyslně nebo z nedbalosti, a to jednak ve vztahu ke znaku vydání osoby mladší než osmnáct let nebezpečí zpustnutí a jednak ve vztahu k jednání, které takové osobě umožňuje vést zahálčivý nebo nemravný život. Náležitě zjištění formy zavinění má tu význam nejen pro určení stupně nebezpečnosti činu pro společnost z hlediska míry zavinění při výměře trestu, ale i pro posouzení podmínek zvlášť nebezpečné recidivy podle § 41 písm. b) tr. zák., dále pro aplikaci ustanovení § 39a odst. 2 písm. b) tr. zák. a též pro použití amnestie.

Nedostatkem je, že ve výroku ani v odůvodnění napadeného usnesení není uvedeno, zda skutek, ohledně něhož bylo trestní stíhání zastaveno a v němž obvodní soud spatřoval trestný čin podle § 217 písm. a) tr. zák., obviněná spáchala úmyslně nebo z nedbalosti. Jen z toho, že obvodní soud zastavil trestní stíhání podle článku IV písm. b) rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii z 9. května 1980, který se týká trestných činů spáchaných z nedbalosti, lze soudit, že obvodní soud měl za to, že trestný čin byl spáchán z nedbalosti. Pro závěr o této formě zavinění však nejsou v odůvodnění napadeného usnesení uvedena žádná skutková zjištění, takže v tomto směru je napadené usnesení nepřezkoumatelné.

Obvodní soud měl z hlediska formy zavinění hodnotit zprávy zvláštní školy v Praze 9, odboru

sociálních věci a zdravotnictví a odboru školství a kultury Obvodního národního výboru v Praze 9 a Místního oddělení Veřejné bezpečnosti v Praze 9 - Prosek, z nichž je zřejmé, že zanedbávání povinné školní docházky synem obviněné i jeho další nedostatky v péči a výchově projevující se v tom, že chodil neupravený, nečistý a v potrhaném oblečení a dopouštěl se drobných krádeží, byly s obviněnou vícekrát projednávány ředitelkou školy a třídní učitelkou, přičemž obviněná byla opětovně upozorněna na povinnost posílat syna do školy. Záškoláctví syna bylo s obviněnou projednáno i před komisí péče o rodinu a děti Obvodního národního výboru v Praze 9, kde obviněná proti pravdě tvrdila, že její syn nechodí do školy jen v době nemoci a dokonce tam předložila dvě padělané omluvenky; na základě toho komise dospěla k závěru, že obviněná svého syna v záškoláctví ještě podporuje a že proto je nutno uvažovat o umístění nezletilého ve výchovném ústavu. Podle uvedených zpráv tato opatření nevedla k nápravě, ale problém záškoláctví syna obviněné se ještě zhoršoval, což dokazuje to, že od 26. 11. 1979 vůbec přestal chodit do školy.

Tyto důkazy svědčí o tom, že obviněná neposílala svého syna do školy ani potom, co byla na povinnost dbát na jeho školní docházku opětovně upozorňována ze strany školy a příslušného orgánu národního výboru. Za tohoto stavu, jestliže by obviněné bylo prokázáno, že spáchala trestný čin podle § 217 písm. a) tr. zák. zanedbáváním povinné školní docházky dítěte, nešlo by o nedbalost, ale obviněná by jednala úmyslně, když ani po uvedených opatřeních nezajistila docházku dítěte do školy. V tom případě by nebylo možno použít aboličního ustanovení, které, pokud jde o úmyslné trestné činy, se týká jen těch trestných činů, na něž je stanoven trest odnětí svobody nepřevyšující 1 rok (čl. IV písm. a/ rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii z 8. 5. 1980). Na trestný čin podle § 217 tr. zák. však je stanovena sazba odnětí svobody až na dvě léta.

Z uvedeného vyplývá, že obvodní soud rozhodl o použití amnestie, aniž zjistil skutečný stav věcí, aniž provedl a zhodnotil důkazy shromážděné v přípravném řízení.